

6 Communicatienetwerk C2000/GMS

70

6.1 Inleiding

Het onderzoek

In juni 2003 publiceerde de Algemene Rekenkamer het rapport *Communicatienetwerk C2000 en Geïntegreerd Meldkamersysteem(GMS)*.¹ De Algemene Rekenkamer is in november 2004, dus ruim een jaar na publicatie van het rapport, nagegaan in hoeverre haar aanbevelingen zijn opgevolgd en of de minister zijn toezeggingen is nagekomen. Daarbij hebben wij gebruik gemaakt van

- informatie uit de voortgangsrapportages, inclusief bijlagen, aan de Tweede Kamer;
- een gesprek met en een schriftelijke reactie van de verantwoordelijke projectdirectie.

Belangrijkste conclusies onderzoek

De belangrijkste conclusies van het onderzoek van 2003 waren:

- De omvang van het project C2000 is onderschat. De Algemene Rekenkamer had gerede twijfel over het realiseren van de doelstelling: bedrijfsvaardige oplevering van het communicatienetwerk C2000 op 1 januari 2004. Onzekerheid over een aantal zorgen bij de gebruikers in de regio's (politie, brandweer, ambulance en Kmar) en het feit dat het communicatiesysteem nog niet in een grootschalige operationele omgeving was getest, zou tot extra vertraging kunnen leiden in de bedrijfsvaardige oplevering van het systeem en de ingebruikname ervan door de regio's.
- De projectbegroting geeft geen compleet beeld van de (centrale en regionale) kosten van het gehele project. De Algemene Rekenkamer was van mening dat de oorspronkelijke projectbegroting niet met kwalitatief voldoende gegevens was onderbouwd en kunstmatig binnen de financiële kaders was gehouden, te meer daar een aantal kosten nog niet was geraamd (Colokatie) dan wel buiten de begroting werd gehouden.;

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 970, nrs. 1-2.

- De informatievoorziening aan de Tweede Kamer over C2000 (Groot Project) vertoont grote gebreken. De Algemene Rekenkamer concludeerde dat deze op tweederde deel van de toetspunten niet voldeed aan de Procedureregeling Grote Projecten en dat de accountantscontrole grote gebreken vertoonde.
- Het is onzeker of de planning van de ingebruikname van GMS door meldkamers (ingebruikname in alle meldkamers op één na, per 1 januari 2004) haalbaar is.
- De informatievoorziening aan de Tweede Kamer over kostenstijgingen (waaronder exploitatiekosten) en vertragingen van het project GMS is niet helder.

71

Belangrijkste aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in 2003 waren:

- Maak voorafgaand aan het project duidelijke afspraken met de doelgroep over onder meer doelstelling, resultaat, financiering, aansturing en verantwoordelijkheden (zie paragraaf 6.2.1).
- Neem zorgen bij gebruikers weg, schep helderheid over de planning en realisatie van het communicatiesysteem en ondersteun de regionale implementatie (zie paragraaf 6.2.1).
- Besteed meer aandacht aan de werkbaarheid en beheersbaarheid van het communicatiesysteem, aangezien er nog geen grootschalige test heeft plaatsgehad (zie paragraaf 6.2.1).
- Hanteer voor C2000 een sluitend systeem van onderling herleidbare ramingen en stel een integrale projectbegroting op, waarin alle met het project samenhangende kosten zijn opgenomen. Hierin zouden ook wijzigingen in de ramingen als gevolg van tussentijdse aanpassing van het project moeten worden opgenomen (zie paragraaf 6.2.2).
- Stel een informatieprofiel op voor de voortgangsrapportages over het project C2000, met daarin een aantal specifieke punten, en leg dit voor aan de Tweede Kamer, voorzien van een accountantscontrole. Tot tenminste twee jaar na volledige implementatie van het communicatiesysteem zou, zo zij dit wenst, de Tweede Kamer moeten worden geïnformeerd over de effecten van de invoering (zie paragraaf 6.2.3).
- Identificeer risico's in de planning voor de invoering van GMS en geef aan wat de gevolgen hiervan zijn voor de planning en de kosten die aan GMS zijn verbonden. Neem dergelijke informatie op in het informatieprofiel (zie paragraaf 6.2.4).

Reactie minister BZK in 2003

72

In zijn reactie deed de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een groot aantal toezeggingen, waaronder:

- Het eenduidiger formuleren van de doelstelling en hierover overleg te plegen met de gebruikers bij volgende projecten.
- De verbetering van communicatie met gebruikers in de regio's. Hiertoe zou onder meer een Projectdirectie C2000 worden opgericht die tot en met het operationeel gaan van de meerderheid van de regio's, ondersteuning zou bieden bij de invoering van het communicatienetwerk.
- De werkbaarheid en beheersbaarheid van het communicatienetwerk nadrukkelijk aan de orde stellen in de werkgroep Evaluatie en Risicobeheersing;
- Het opstellen van een uitgebreider financieel overzicht (ten behoeve van de Tweede Kamer) met daarin de decentrale en centrale kosten, de financiering, de exploitatie en de kosten. Bij tussentijdse wijzigingen van het project zouden de gevolgen voor de ramingen in beeld gebracht worden. De reserveringen door de regio's zouden worden gemonitord en betrokkenen worden gewezen op eventuele achterstanden.
- Het expliciet voorleggen aan de Tweede Kamer van een informatieprofiel over C2000 en GMS, voorzien van een accountantscontrole. Verder zal C2000 tot twee jaar na de volledige implementatie worden gemonitord. Een en ander zal in juli 2003 aan de Tweede Kamer gemeld worden.
- Het in kaart brengen van risico's in de planning voor GMS.

6.2 Bevindingen terugblik

6.2.1 Planning, doelstelling, zorgen gebruikers en werkbaarheid en beheersbaarheid (C2000)

De Algemene Rekenkamer beval aan de oorspronkelijke doelstelling van het project te handhaven en de regionale invoering en ingebruikname door alle disciplines in alle regio's dus nadrukkelijk als onderdeel van het project te blijven zien. Zij beval aan de zorgen bij de gebruikers weg te nemen, helderheid te geven over de planning en de realisatie en de regionale invoering en ingebruikname te ondersteunen.

In september 2003 is de Projectdirectie C2000 van start gegaan.² De Projectdirectie valt onder directe aansturing van de directeur-generaal

---

² Voortgangsrapportage december 2003, blz. 4.

Openbare Orde en Veiligheid. Met de oprichting van de Projectdirectie C2000 is het volgende beoogd:³

73

- efficiënte uitrol van de landelijke infrastructuur;
- optimale ondersteuning van gebruikers bij de regionale implementatie;
- vormgeven van beheer- en onderhoudsfase;
- voldoen aan de eisen van de informatievoorziening aan de Tweede Kamer.

Overeenkomstig de Procedureregeling Grote Projecten ontwikkelde de Audit Dienst van BZK een toetsingsmodel gebaseerd op de vragenlijst in de *Handreiking Grote Projecten* van de Algemene Rekenkamer. Op grond hiervan beoordeelt de Audit Dienst van BZK onder meer de toereikendheid van de Projectdirectie: de planning, de voortgangsbewaking, de budgetbewaking, de interne informatievoorziening en het risicomanagement.

De Audit Dienst van BZK oordeelde dat de projectorganisatie op de peildatum 1 juli 2004 grotendeels voldeed aan de voorwaarden voor het realiseren van de projectdoelstellingen en dat de in de voortgangsrapportage opgenomen informatie aan de eisen uit de procedureregeling voldoet.

In december 2003 stelden de betrokken partijen een intentieverklaring op, waarin zij de gezamenlijke doelstelling van het project en de gemaakte afspraken (opgenomen in het 'Spoorboekje') onderschrijven. In het Spoorboekje wordt onder meer aandacht besteed aan de onder gebruikers levende zorgen en de mogelijke oplossingen. Om de communicatie met de gebruikers te verbeteren organiseert de Projectdirectie C2000 periodiek (om de zes weken) bijeenkomsten voor regionale projectleiders.

In juni 2004 vond de bedrijfsvaardige oplevering van het systeem plaats. Inmiddels zijn regio's begonnen met de daadwerkelijke ingebruikname van het systeem. De Projectdirectie C2000 ondersteunt deze regionale implementatiefase -met 'Regionale Implementatieteams'. Volgens opgave van het Ministerie van BZK werkten eind 2004 van de 25 regio's, het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) én de Koninklijke Marechaussee (Kmar) inmiddels 17 regio's en de Kmar met C2000. Daarmee is voldaan aan de hoofddoelstelling van de Projectdirectie (meerderheid regio's operationeel per 31 december 2004).⁴

Overigens is nog niet in al deze 17 regio's het systeem door alle disciplines (politie, brandweer en ambulance) in gebruik genomen. De

---

³ Voortgangsrapportage 1 juli 2003, blz. 13.

⁴ Voortgangsrapportage december 2003, blz. 4.

laatste regio die het systeem in gebruik zal gaan nemen is de regio Rotterdam. Verwacht wordt dat deze regio eind 2005 operationeel zal zijn. De externe projectauditor merkt bovendien in haar rapportage op dat tenzij een aantal knelpunten en risico's zijn opgelost, twijfels bestaan over de haalbaarheid van de doelstelling (zeer kritisch).⁵ De regionale implementatie zal ook in 2005 door het Ministerie van BZK worden ondersteund tot het moment dat alle regio's en disciplines werken met C2000. Dit betekent dat ook de Projectdirectie zal blijven bestaan om de landelijke invoering en ingebruikname verder te kunnen begeleiden.

74

6.2.2 Ramingen, financiering en budgetbewaking (C2000)

De Algemene Rekenkamer beval onder meer aan om voor C2000 een sluitend systeem van onderling herleidbare ramingen te hanteren en een integrale projectbegroting op te stellen waarin alle met het project samenhangende kosten zijn opgenomen. Hierin zouden ook wijzigingen in de ramingen als gevolg van tussentijdse aanpassing van het project moeten worden opgenomen.

Uit de voortgangsrapportage van 1 juli 2003 blijkt dat de minister van BZK ervan heeft afgezien om de begroting te relateren aan de oorspronkelijke projectbegroting.⁶ Een dergelijk overzicht tussen de oorspronkelijke raming en huidige realisatie en prognose zou volgens de minister tot een zeer uitgebreide beschrijving leiden.

Over de aanbevolen integrale projectraming merkt het Ministerie van BZK (nogmaals) op dat de decentrale kosten een verantwoordelijkheid zijn van de respectievelijke bestuursorganen. Dit laat onverlet dat het ministerie toezicht houdt op de situatie in de regio's: financiële knelpunten komen in de overleggen met de regio's naar voren (regionale stuurgroepen, implementatieteams, projectleidersdagen, werkgroepen voor uitwerking Spoorboekje). In september 2004 is het evaluatierapport van Deloitte beschikbaar gekomen, waarin op verzoek van het Ministerie van BZK een inventarisatie is meegenomen. Het Ministerie van BZK geeft aan het belang van duidelijk inzicht in de decentrale kosten te onderkennen, aangezien deze voor een groot deel het draagvlak voor C2000 bij de gemeenten en lokale bestuurders/uitvoerders beïnvloeden.

In de voortgangsrapportages wordt, overeenkomstig de toezegging van de minister van BZK, een uitgebreider financieel overzicht gegeven van de centrale en decentrale kosten voor C2000.

---

⁵ Rapportage externe projectauditor, september 2004, blz. 12.

⁶ Voortgangsrapportage 1 juli 2003, Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 25 124, nr. 30, pagina 23.

In mei 2004 zijn de resterende witte vlekken uit het in 2003 verschenen rapport Bandell 2 geïnventariseerd. Deze is door de externe projectbegeleider Deloitte van een second opinion voorzien voor behandeling in het Strategisch Bestuurlijk Overleg. In dit overleg is afgesproken dat de uitkomsten van de nadere inventarisatie zouden worden geverifieerd bij de regio's en worden meegenomen in de actualisatie van de regionale kosten.

75

In oktober 2004 zijn de cijfers uit het rapport van de Werkgroep Kosten/Baten van het Ministerie van BZK geactualiseerd (rapport *Actualisatie regionale kosten C2000*) en getoetst door de externe projectauditor Deloitte.

De Audit Dienst van BZK benadrukte in het voorjaar van 2004 dat bij de maandelijkse financiële gesprekken het beschikbare budget ook moet worden afgezet tegen de prognose, om op die manier de sturing te maximaliseren. In maandelijkse gesprekken tussen projectdirecteur en de afdelingsmanagers gebeurt dit thans. De uitkomsten van deze gesprekken worden samengevat in maandelijkse overzichten en vastgesteld in het managementteam. De stafafdeling is verantwoordelijk voor het opstellen ervan, zodat sprake is van een integrale projectadministratie voor de financiën op Rijksniveau. De stafafdeling maakt daarbij ook de vertaalslag van de projectadministratie naar de aansluiting op de Rijksbegroting.

6.2.3 Informatievoorziening Tweede Kamer (C2000)

De Algemene Rekenkamer vond het van belang een informatieprofiel op te stellen voor de voortgangsrapportages over het project C2000, waarin een aantal specifieke punten zijn opgenomen, en dit, voorzien van een accountantscontrole, voor te leggen aan de Tweede Kamer. Een belangrijk onderdeel hierbij achtte zij een heldere beslislregel voor het melden van risico's aan de Tweede Kamer.

Tot tenminste twee jaar na volledige implementatie van het communicatiesysteem zou, zo zij dit wenst, de Tweede Kamer moeten worden geïnformeerd over de effecten van de invoering.

Overeenkomstig de toezegging heeft het Ministerie van BZK een informatieprofiel over de uitvoeringsfase ontwikkeld in overleg met de Audit Dienst van BZK.

Het informatieprofiel is in december 2003 aan de Kamer aangeboden, inclusief een voorstel over het monitoren na afronding van het project. In het Algemeen Overleg van februari 2004 heeft de Kamer ingestemd met dit informatieprofiel.

Uit de voortgangsrapportages blijkt dat het risicomanagement wordt uitgevoerd door de externe projectbegeleider. Indien uit de risicoanalyse mogelijke risico's voor het realiseren van de projectdoelstelling naar voren komen, wordt de kans op optreden hiervan bepaald en worden maatregelen voorgesteld om het risico te voorkomen dan wel om de schade zoveel mogelijk te beperken.⁷

76

Het risicomanagement is volgens het Ministerie van BZK aangepast en geïntegreerd met de interne maandelijkse voortgangsrapportages. De bewaking en afhandeling van de geconstateerde risico's (bijgehouden in het risicologboek) is in de lijn neergelegd en vindt plaats in het managementteam. De Audit Dienst van BZK noemt dit "een krachtig instrument in handen van het management".

De toetsing van de voortgangsrapportages wordt verricht door de Audit Dienst van BZK. Hiertoe hanteert de dienst een toetsingsmodel gebaseerd op de vragenlijst in *de Handreiking Grote Projecten*. Het resultaat van de toetsing van de voortgangsrapportage is weergegeven in het percentage van eisen waaraan is voldaan, in overeenstemming met het principe van de Algemene Rekenkamer.⁸

Met ingang van de voortgangsrapportage december 2003 houdt de Audit Dienst van BZK expliciet toezicht op de kwaliteit en inhoud van de informatievoorziening.

De Audit Dienst van BZK is van oordeel dat de opzet van de voortgangsrapportage per 1 juli 2004 voldoet aan de informatie-eisen zoals opgenomen in de Procedureregeling Grote Projecten en het daarop gebaseerde informatieprofiel.

De Audit Dienst van BZK is van oordeel dat de voortgangsrapportage C2000 per 1 oktober 2004 op één punt niet voldoet aan de Procedureregeling Grote Projecten. Volgens de Audit Dienst van BZK is er geen vergelijking gemaakt van de actuele kostenramingen van het project en het geldende projectbudget. Er wordt ook geen inzicht gegeven in de ontwikkeling van de verwachte projectkosten. De in de voortgangsrapportage opgenomen prognose is niet gebaseerd op actuele kostenramingen, maar is bepaald als resultante van budget minus realisatie, waardoor inzicht in de beschikbare vrije ruimte ontbreekt. Volgens het Ministerie van BZK behoeft deze opmerking van de Audit Dienst van BZK enige nuancering. Het grootste gedeelte van de ramingen is volgens het ministerie wel degelijk onderbouwd. Daarnaast speelden op peildatum 30 juni 2004 nog een aantal ontwikkelingen (onder meer het project Netwerkoptimalisatie, Back-up switch, bliksembeveiliging) waarvan op dat moment nog niet duidelijk was hoeveel kosten dit met

---

⁷ VGR juli 2003, blz. 8.

⁸ VGR juli 2003, blz. 6.

zich mee zou brengen. Het melden van budgettaire ruimte in de voortgangsrapportages aan de Tweede Kamer zou, volgens het Ministerie van BZK, dan ook onjuiste informatie zijn geweest.

77

De externe projectauditor heeft haar waardering uitgesproken over de informatievoorziening in de voortgangsrapportage van april 2004.

In de voortgangsrapportage van december 2003 gaf de minister van BZK aan een eindevaluatie te zullen verrichten, overeenkomstig de Procedureregeling Grote Projecten.⁹ Deze evaluatie zal een beeld moeten geven van de wijze waarop en de mate waarin de projectdoelstelling van de Projectdirectie C2000 is gerealiseerd.¹⁰

6.2.4 Gemeenschappelijk Meldkamersysteem

De Algemene Rekenkamer beval aan de risico's in de planning voor de invoering van GMS duidelijk te identificeren en de gevolgen hiervan aan te geven voor de planning. Verder beval zij aan om bij tussentijdse wijzigingen van het project, de ramingen aan deze wijzigingen aan te passen.

Bij eventuele toekomstige wijzigingen in de projectdoelstelling zal het Ministerie van BZK de consequenties voor de ramingen in beeld brengen. Het Ministerie van BZK stelt zich nog steeds op dit standpunt.

De Algemene Rekenkamer beval aan om bij het op te stellen informatieprofiel voor C2000 ook GMS te betrekken.

Voorzover GMS deel uitmaakt van het project C2000 is informatie hierover opgenomen in de reguliere voortgangsrapportages, aldus het Ministerie van BZK. De uitrol van GMS is een subdoelstelling en komt daarom ook terug in het informatieprofiel, inclusief meetbare ijkpunten. Inmiddels heeft de minister van BZK afgezien van verwerking van informatie over GMS in de reguliere voortgangsrapportages. Hij is van mening dat GMS, in tegenstelling tot zijn eerdere toezegging deze informatie wel op te nemen, geen deel uitmaakt van het project C2000 en niet van invloed is op het behalen van de doelstellingen van C2000. Wel geeft de minister van BZK in zijn voortgangsrapportage van oktober 2004 aan graag bereid te zijn de Tweede Kamer over de voortgang en ontwikkelingen van GMS op de hoogte te houden.

In een brief aan de Tweede Kamer van 17 juni 2004¹¹ was de minister nog voornemens om de Tweede Kamer wel via de reguliere

---

⁹ Voortgangsrapportage december 2003, blz. 10.

¹⁰ Voortgangsrapportage oktober 2004, blz. 3.

¹¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 25 124, nr. 37.

voortgangsrapportages te informeren over GMS. In die brief gaf hij aan GMS te herstructureren, omdat de stabiliteit en de onderhoudbaarheid van GMS niet meer zou kunnen worden gegarandeerd. De financiële gevolgen bedroegen naar eerste schatting € 8- € 12 miljoen.

78

De evaluatie van de grootstedelijke proeven is inmiddels uitgewerkt. In de voortgangsrapportage van oktober 2004 wordt hierop nader ingegaan.

6.3 Conclusies

Het project C2000 en de herstructurering van GMS bevinden zich in de invoeringsfase. Tot begin 2006 zullen de verschillende disciplines in de regio's met C2000 gaan werken. De laatste regio zal naar verwachting eind 2005 het systeem in gebruik nemen. Om deze reden en omdat er in 2005 een eindevaluatie is gepland door het Ministerie van BZK was dit terugblik-onderzoek van de Algemene Rekenkamer gebaseerd op schriftelijke informatie uit de voortgangsrapportages (waaronder de rapportage van de Audit Dienst van BZK en de externe projectbegeleider) en een gesprek met en een notitie van de Projectdirectie C2000. Er lag geen eigen onderzoek van de Algemene Rekenkamer (bij de regio's) aan ten grondslag.

De Algemene Rekenkamer stelt vast dat de minister van BZK zijn toezeggingen over het project C2000/GMS grotendeels is nagekomen. Uit de bevindingen van de Audit Dienst van BZK blijkt onder meer dat de opzet van de huidige projectorganisatie toereikend wordt geacht om de projectdoelstellingen te realiseren. Ook de informatievoorziening aan de Tweede Kamer voldoet nagenoeg aan alle in de Procedureregeling Grote Projecten gestelde eisen.

Ons terugblik-onderzoek geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen:

- Volgens de projectdoelstelling dient met ingang van januari 2005 in het merendeel van de regio's het systeem C2000 operationeel te zijn. Wij wijzen erop dat de projectbegeleider deze doelstelling weliswaar haalbaar, maar ook als zeer kritisch kenmerkt.
- Wij wijzen erop dat de minister, in tegenstelling tot zijn eerdere toezegging aan de Tweede Kamer, bij het project C2000 thans afziet van verdere informatieverstrekking over GMS, omdat GMS naar zijn oordeel geen onderdeel uitmaakt van het project. De minister zegt overigens wel bereid te zijn hierover apart informatie te verstrekken indien daaraan behoefte is. De Tweede Kamer dient haar wensen op dit punt dus afzonderlijk kenbaar te maken.

- De Audit Dienst van BZK wijst erop dat de bepaling van de beschikbare budgettaire ruimte niet is gebaseerd op actuele prognoses, maar het saldo is van geraamde en gerealiseerde uitgaven. Hiermee wordt ook volgens de Algemene Rekenkamer niet voldaan aan de Procedureregeling Grote Projecten.
- Wij merken op dat de minister geen gevolg geeft aan zijn toezegging om de begroting van het project te relateren aan de oorspronkelijke projectbegroting. De reden hiervoor is volgens de minister dat een overzicht van de oorspronkelijke raming en de huidige realisatie en prognose tot een zeer uitgebreide beschrijving zou leiden, gezien het grote aantal mutaties binnen het project.
- Wij merken op dat het project zich in een cruciale fase bevindt: landelijke ingebruikname door alle disciplines. Het uiteindelijk resultaat, een landelijk opererend netwerk, moet in de periode tot begin 2006, wanneer naar verwachting de laatste regio het systeem zal gebruiken, nog tot stand worden gebracht. De Algemene Rekenkamer zal het project daarom blijven volgen en in de eerste helft van 2006 de stand van zaken bezien.

79

Ten slotte vindt de Algemene Rekenkamer het belangrijk om in de voorziene eindevaluatie van het project, conform de Regeling Grote Projecten, nadrukkelijk een relatie te leggen tussen realisatie en de *oorspronkelijke* projectdoelstelling.

6.4 Reactie minister en nawoord Algemene Rekenkamer

6.4.1 Reactie minister

De minister van BZK heeft op 9 maart 2005 op het rapport gereageerd. In zijn reactie gaat hij in op de conclusies van de Algemene Rekenkamer.

De minister geeft in zijn reactie aan dat de invoeringsfase van C2000 gestaag vordert en dat hij verwacht dat alle kritische knelpunten voor de regio's op 1 augustus 2005 zullen zijn weggenomen.

Hij geeft aan dat de uitrol van GMS wél deel uitmaakt van de projectdoelstelling C2000/GMS. De uitrol van GMS is, met uitzondering van twee politieregio's, voltooid, aldus de minister.

De minister zal de Tweede Kamer in de eerste helft van 2005 separaat informeren over de voortgang rond de herstructurering van GMS. In april 2005 zal hij de Tweede Kamer via een reguliere voortgangsrapportage informeren over C2000.

De minister geeft aan dat de conclusie als zouden de prognoses niet gebaseerd zijn op actuele kostenramingen maar de resultante zijn van budget minus realisatie, nuancering behoeft. Hij heeft de Tweede Kamer in het Algemeen Overleg van 7 december 2004 toegezegd dit nader toe te lichten.

80

De destijds nog niet in de prognose opgenomen kosten, zoals de kosten van het Project Netwerkoptimalisatie en de aanschaf van een fall back schakelcentrale, zijn volgens de minister inmiddels opgenomen in de ramingen.

De minister geeft verder aan dat hij voornemens is in de eindevaluatie van het Project C2000 een relatie te willen leggen tussen de kosten van het project en de oorspronkelijke begroting. Hij vindt dit van belang om verantwoording af te kunnen leggen over de totale uitgaven van het project en om inzicht te geven in de oorzaken van de toename van het budget voor C2000. Volgens de minister zou een dergelijke analyse aantonen dat deze toename verband houdt met inhoudelijke wijzigingen zoals bijvoorbeeld de financiering van de centrale exploitatiekosten en de centrale aanschaf van radiobediensystemen.

6.4.2 Nawoord Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer stelt vast dat de minister haar opmerkingen ter harte neemt. Zij constateert dat de minister de ramingen inmiddels heeft aangepast aan recente kostenontwikkelingen. Zij wacht de toelichting die de minister heeft aangekondigd met belangstelling af.

6.5 Overzicht wel/niet opgevolgde aanbevelingen per medio maart 2005

Overzicht wel/niet opgevolgde aanbevelingen per medio maart 2005. Het overzicht is naar de stand van ultimo 2004 aan de minister voorgelegd en geactualiseerd aan de hand van de reactie.

Legenda:

- + = opgevolgd
- +/- = gedeeltelijk opgevolgd
- = niet opgevolgd

Aanbevelingen	Opgevolgd	Toelichting 1)
Wegnemen zorgen gebruikers, verhelderen planning en realisatie, ondersteuning regio's bij invoering.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Handhaving van het oorspronkelijk beoogde resultaat van het project, te weten een landelijk opererend netwerk.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Meer aandacht besteden aan de werkbaarheid en de beheersbaarheid van het C2000-systeem, en onderkenning van de risico's ervan.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Verbetering communicatie tussen Ministerie van BZK/ITO en de gebruikers.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Meer aandacht besteden aan de 'financial control'.	-	Deze aanbeveling was niet overgenomen.
Bij opstellen ramingen uitgaan van een integrale projectbegroting waarin alle met het project samenhangende gelden zijn opgenomen. Hantering van een sluitend systeem van onderling herleidbare ramingen gedurende de looptijd van het project.	+/-	De eerste aanbeveling (opstelling integrale projectbegroting) was niet overgenomen. Het tweede deel is nog van toepassing gedurende de looptijd van het project.
In besluitvorming betrekken van alle financiële aspecten.	+/-	Deze aanbeveling was deels overgenomen. Omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Voeren van een integrale projectadministratie.	+/-	Deze aanbeveling was deels overgenomen (zie ook de toelichting bij 6. Omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Aanpassing van ramingen bij tussentijdse wijzigingen van het project.	+/-	Deze aanbeveling was overgenomen. Omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Oormerken en veiligstellen van de financiële middelen.	-	Deze aanbeveling was niet overgenomen.
Identificeren van risico's in de planning, zoals resultaten van te houden proeven, alsmede mogelijke gevolgen hiervan voor de planning.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.

Aanbevelingen	Opgevolgd	Toelichting 1)
Opstelling van een informatieprofiel voor de voortgangsrapportages. Blijven monitoren van de verdere implementatie en de ervaringen met C2000, ook na de oplevering van het netwerk. Tot tenminste twee jaar na de volledige implementatie zou de Tweede Kamer, zo zij dit wenst, geïnformeerd moeten blijven worden over de effecten van de invoering.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Geven van een jaarlijks accountantsoordeel over kwaliteit en inhoud van de informatie in de voortgangsrapportage.	+/-	Nagekomen; omdat het project nog niet is afgerond, kan het uiteindelijke resultaat nog niet worden getoetst.
Informatie over GSM opnemen in het op te stellen informatieprofiel.	-	Deze aanbeveling was aanvankelijk overgenomen, maar inmiddels heeft de minister van BZK besloten om de Tweede Kamer over GSM separaat te informeren.

82

1) De terugblik heeft zich uitsluitend gericht op activiteiten door en informatie van het Ministerie van BZK. De regio's waren niet in de terugblik betrokken. Omdat het project zich in een cruciale fase bevindt, zal het uiteindelijke resultaat eerst behaald zijn na ingebruikname door alle disciplines in alle regio's (laatste regio zal eind 2005 met het systeem werken). Gezien de fase waarin het project zich bevindt, is de kwalificatie voor veel aanbevelingen 'lopend'.